

A belügyminiszter az élet- és vagyonbiztonság védelmére irányuló feladatai körében irányítja és az érintett miniszterekkel együttműködve működteti az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszert. Ezen irányító tevékenységéhez a szakmai háttérrel a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság szervezeti egységei biztosítják. A Kormányzati Koordinációs Bizottság egyes szervei (Veszélyhelyzeti Központ, Nukleárisbaleset-elhárítási Védekezési Munkabizottság, Lakossági Tájékoztatási Munkacsoport) a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság bázisán alakulnak meg és érik el munkakészültségüket.

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság felelős a nukleárisbaleset-elhárítás jogszabályokban meghatározott végrehajtási szintű szakmai feladatainak megtervezéséért, megszervezéséért, a nukleáris veszélyhelyzetre való felkészülés és védekezés feltételeinek megteremtéséért, az országos, ágazati és területi szintű feladatok koordinálásáért, valamint a nukleárisbaleset-elhárítás feladataiban érintett hazai, országos szintű irányító szervek közötti, és a nemzetközi katasztrófavédelmi szervezetekkel történő együttműködésért.

A Kormánybizottság a döntés-előkészítő és döntéshozó tevékenységéhez szükséges információ biztosítása érdekében Országos Sugárfigyelő, Jelző és Ellenőrző Rendszert működtet. A sugárzási helyzet folyamatos figyelése, jelzése és ellenőrzése – a baleset-elhárítási rendszer részeként – a Sugárfigyelő Rendszer feladata. Ez a rendszer a baleset-elhárítási rendszerben közreműködő minisztériumok és országos hatáskörű szervek által kijelölt szervezetekből áll. A Sugárfigyelő Rendszer részeként a Belügyminisztérium Országos

Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Veszélyhelyzeti Központján belül Nukleáris Baleseti Információs és Értékelő Központot kell működtetni.

A Sugárfigyelő Rendszer működésének összehangolását és szakmai munkájának irányítását a Belügyminisztérium végzi. A Sugárfigyelő Rendszer feladata többek között az ország sugárzási viszonyainak, helyzetének folyamatos figyelése, jelzése és ellenőrzése, a bármely okból bekövetkező nukleáris veszélyhelyzet sugárzási viszonyainak felmérése (felderítés, értékelés), előrejelzése és jelentése, a nukleáris veszélyhelyzet fokozatának megfelelő riasztás és értesítés megalapozása stb.

A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság az alábbi főbb területekért felelős:

- az Országos Nukleárisbaleset-elhárító Rendszer jogszabályok alapján a szakterülete kompetenciájába tartozó tevékenységek folyamatosságáért a nukleáris veszélyhelyzet körülményei között, a nukleáris veszélyhelyzet által érintett vagy várhatóan érintett területeken is;
- a védekezés és a szakterületi Országos Nukleárisbaleset-elhárító Rendszer feladatokba bevont szakmai szervek, katasztrófavédelmi, polgári védelmi, illetve tűzoltó erők kijelöléséért, nukleáris veszélyhelyzeti feladataik meghatározásáért, az azokra való felkészüléséért, nukleáris veszélyhelyzet esetén azok irányításáért, a Kormányzati Koordinációs Bizottság által elrendelt feladatok végrehajtásáért;
- nukleáris veszélyhelyzet esetén a radiológiai helyzet felméréséért, a nukleáris veszélyhelyzet hatásainak figyelemmel kíséréséért és annak folyamatos értékeléséért, csökkentéséért, illetve elhárításáért. A helyzet súlyosbodása esetén felelős a többlet védekezési feladatok végrehajtásához szükséges további szervek, erők kijelöléséért és működtetéséért;

- szakterületéről a kért adatoknak az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer szervei részére történő biztosításáért, a nukleáris veszélyhelyzettel összefüggő adatok fogadásáért és feldolgozásáért;
- a szakterületre tartozó nemzetközi segítségkérés kezdeményezéséért és a kapott segítség felhasználásáért;
- az Országos Lakossági Tájékoztatási Terv elkészítéséért, pontosításáért.

Fontos kérdés a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság kapcsolata az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer központi szerveivel. Nos, a BM OKF szakembereinek egy jelentős része nukleáris veszélyhelyzet idején az Országos Nukleárisbaleset-elhárítási Rendszer központi szerveiben és szervezeti egységeiben tevékenykedik.

A központi szervek folyamatosan működő elemei az alábbiak:

- a Kormányzati Koordinációs Bizottság Veszélyhelyzeti Központ ügyelete,
- a Kormányzati Koordinációs Bizottság Titkársága a BM szervezetében,
- a Nukleáris Baleseti Információs és Értékelő Központ a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság Veszélyhelyzeti Központja keretében,
- az Országos Sugárfigyelő, Jelző és Ellenőrző Rendszer távmérő hálózatából a Honvédelmi Minisztérium (30), a Belügyminisztérium (15), az Országos Meteorológiai Szolgálat (15) és a Paksi Atomerőmű Rt. (PA Rt.) (9) telepített mérőállomása, amelyek az adott szerv Információs Központja útján csatlakoznak a Nukleáris Baleseti Információs és Értékelő Központhoz,
- a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok, illetve a Fővárosi Polgári Védelmi Igazgatóság Területi Információs Központjai.

A katasztrófavédelmi szervek folyamatosan működő elemein túl a katasztrófavédelem vezető szakemberei útján részt vesz a Kormányzati Koordinációs Bizottság, az Operatív Törzs, a Nukleárisbaleset-elhárítási Védekezési Munkabizottság, a Műszaki Tudományos Tanács munkájában, amely szervek esetenként üléseznek.

Az Országos Nukleárisbaleset-elhárító Rendszer központi, ágazati és területi feladatokban érintett szolgálataival és a nukleáris létesítményekkel a kapcsolat meglétét a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság ügyeleti szolgálatai rendszeresen ellenőrzik.

Összességében megállapítható, hogy nukleáris veszélyhelyzetben a balesetet szenvedett létesítmény tájékoztatása alapján a BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (az Országos Atomenergia Hivatallal) az első reagáló szervezet, amely szolgálatai és felelős vezetői útján kezdeményezi - és az első időszakban végzi - az országos rendszer riasztását, készenlétbe helyezését.

A felkészülés időszakában szakmai szervezeti egységei útján koordinálja a tervezési, felkészülési feladatokat.

Dr. Zellei Gábor,

a BM OKF

Ügyeleti és Nukleáris Veszélyhelyzet Kezelési Főosztály

főosztályvezető-helyettese